

DIDAKTIKA GEOGRAFIE

MODELOVÁ PŘÍPRAVA NA VYUČOVACÍ HODINU

Příprava na vyučovací hodinu

Výuková praxe

▣ Formální úvod

Vzdělávací oblast

Průřezová témata

Kompetence

Stanovení VVC

Pojmy opěrné

Pojmy nové

Dovednosti

Vzdělávací oblasti

- Člověk a příroda
- Člověk a společnost

Průřezová témata

- Environmentální výchova
- Osobnostní a sociální výchova

Stanovení výchovně vzdělávacích cílů

- ▣ Cíle musí být jasně stanovené ve smyslu jejich měřitelnosti – evaluace
- ▣ Je třeba stanovit, co bude žák prostřednictvím učiva znát, umět
- ▣ Cílů může být i několik, např.:

Tematický celek – socioekonomická geografie –
geografie obyvatelstva a sídel

Po probrání tématu struktura a dynamika obyvatelstva obyvatelstva žák umí např.:

- popsat rozdíly v míře populačního růstu v rozvojových a rozvinutých zemích za použití pojmů jako přirozený přírůstek, hrubá míra porodnosti, hrubá míra úmrtnosti a kojenecká úmrtnost
- používat věkové pyramidy k popisování struktury obyvatel v různých zemích (např. „mladá“ populace v Keni či v Mexiku, „starší“ populace v Německu a Švédsku)
- vysvětlit migrační proudy v průběhu času
- používat mapy a obrázky z různých období k tomu, aby ilustroval změny způsobené migrací (např. Nové Dillí před a po rozdělení Indického subkontinentu ve 40. letech 20. století a masivní přesun hinduistů a muslimů;
- vysvětlit, jak pohyb lidí může změnit charakter místa (např. vliv usazení Indů v Jižní Africe, usazení Alžířanů ve Francii, usídlení Vietnamců ve Spojených státech)

Časová dotace:

- ▣ 45 minut
- ▣ 90 minut

Dovednosti:

Konkrétní dovednosti související s učivem.

- práce s let.snímkem, práce s encyklopedií, práce s atlasem, zakreslení plánku třídy, ...

Pojmy opěrné:

Pojmy, které žák již zná

Pojmy nové:

Pojmy, které si má žák osvojit během výuky – měly by se objevit v expozici učiva.

- ▣ **Scénář vyučovací hodiny**

 - úvod a motivace

 - expozice učiva

 - fixace učiva

 - aplikace učiva

 - závěr hodiny

 - metody a formy

- ▣ **Teoretická příprava na hodinu**

Úvod a motivace

- ▣ **Nejčastěji používané studenty –**
 - Motivační rozhovor – frontální
 - Doplňovačka na tabuli - frontální
 - Sdělení tématu hodiny
- ▣ **Další - vhodnější**
 - Zjišťování prekonceptů (kresba, pojmová mapa)
 - Doplňovačka – křížovka – pro jednotlivce, dvojice
 - Didaktická hra – tématicky zaměřená
 - Příběh, písnička, dramatizace
 - Didaktický test

Expozice nového učiva

- ▣ Nejčastěji používané studenty

 - Výklad

 - Práce s učebnicí – hlasitá reprodukce textu

- ▣ Další - vhodnější

 - Heuristický rozhovor

 - Demonstrace

 - Praktické činnosti - pozorování, pokus

 - Řízené objevování

 - Samostatné vyhledávání odpovědí na problémové otázky

 - Práce s učebnicí – učebním textem – vyhledávání odpovědí na předem dané otázky.

Fixace a aplikace nového učiva

▣ Nejčastěji používané studenty

Rozhovor - frontální

Práce s pracovním listem (sešitem)

Zápis do sešitu

▣ Další - opomíjené

Didaktická hra

Problémové úlohy

Tvorba plakátů, vlastní učebnice

Práce s encyklopedií, internetem

Křížovky, doplňovačky – pojmů či konkrétních předmětů

Kvízy, vědomostní soutěže

Závěr vyučovací hodiny

▣ Nejčastěji používané studenty

Rozhovor (kontrolní – učitel – žák)

Reflexe hodiny – líbila - nelíbila

Zápis do sešitu

Zadání Dú – práce v prac. sešitě, samostatný zápis

▣ Další - opomíjené

Rozhovor – žákovské otázky na učivo

Reflexe hodiny – co nového – zajímavého jsem se dnes dozvěděl

Používané formy výuky

Výukové formy podle sociální povahy

- ▣ Frontální – hromadná
- ▣ Skupinová
- ▣ Individualizovaná
- ▣ Individuální

Výukové formy podle normativního hlediska

- Vyučovací hodina
- Beseda
- Exkurze
- Integrovaná tématická výuka
- Projektová výuka

Vyzkoušej sám sebe z výukových forem

- ▣ Žáci pracovali skupinově a nyní sedí všichni na koberci a jednotlivé skupiny prezentují výsledky své práce.
- ▣ Žáci sedí v lavicích, na tabuli je tajenka, jednotlivci se hlásí a chodí doplňovat chybějící slova na tabuli.
- ▣ Jeden z žáků si doma připravil referát na dané téma a teď jej prezentuje ostatním.
- ▣ Žáci sedí v kruhu na židličkách a hrají hru Ovocný koš.
- ▣ Žáci mají před sebou ve dvojicích váhy a dle pokynů učitele provádí (krok za krokem) měření hmotnosti daných předmětů.

jedná se různé formy **HROMADNÉ -
FRONTÁLNÍ VÝUKY.**

Teoretická příprava na výuku

Učebnice není zdroj informací pro učitele, ale pro žáka.

-učitel by měl znát více, než je v učebnici.

-pouze komplexní pochopení celku umožní učiteli vhodnou přípravu, výběr metod a forem k osvojení různých pojmů, dovedností a postojů.

-dnešní učebnice obsahují řadu chyb – učitel by měl být profesionál schopný chyby rozpoznat a žáky na ně upozornit či se jich vyvarovat.

Sebereflexe

- ▣ Po skončení výuky si poznamenej, jak se Ti podařilo výuku naplnit;
- ▣ Analyzuj klady a zápory odučené vyučovací jednotky;
- ▣ Postupem času nechej zhodnotit svůj výkon žáky, např. jednoduchým dotazníčkem:
 - Jak se Ti dnešní výuka líbila: vůbec ne, trochu, průměrně , hodně
 - Porozuměl jsi všem pojmům atd.